

Fotorelacja | Polacy Ratujący Żydów. Odkrywamy historie

Z okazji Narodowego Dnia Pamięci o Polakach ratujących Żydów podczas niemieckiej okupacji, w Ostrowi Mazowieckiej odbył się panel edukacyjny „Polacy ratujący Żydów. Odkrywamy historie”. Muzeum Getta Warszawskiego reprezentowały pracowniczki Działu Edukacji: dr Wiesława Młynarczyk i dr Halina Postek, która podczas uroczystości wygłosiła przemówienie.

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką jest polskim świętem państwowym upamiętniającym osoby, które z narażeniem życia swojego oraz bliskich pomagały skazanym na zagładę Żydom. Zostało ustanowione przez polski Parlament w 2018 roku z inicjatywy prezydenta Andrzeja Dudy.

Data tego święta, 24 marca, jest rocznicą zbrodni w Markowej, która stała się symbolem martyrologii Polaków mordowanych przez Niemców za pomoc Żydom. 24 marca 1944 roku niemieccy żandarmi wraz z grupą polskich granatowych policjantów – i na skutek donosu granatowego policjanta – zabili całą rodzinę Ulmów: Wiktorię i Józefa oraz ich sześcioro małych dzieci, a także ośmiro ukrywanych przez nich Żydów z rodzin Didnerów, Grünfeldów i Goldmanów. Choć we wszystkich okupowanych przez III Rzeszę krajach pomoc żydowskim współobywatelom była karana, w Polsce wymiar tej kary był najsurowszy – w odróżnieniu do państw Europy Zachodniej, na ziemiach polskich wszelki przejaw pomocy karano śmiercią.

Rodzina Ulmów

Polacy stanowią największą na świecie grupę odznaczonych przez Instytut Yad Vashem medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” (7112 spośród 27712 uhonorowanych). Emanuel Ringelblum napisał w *Notatkach z getta*:

„Panuje u nas pogląd, że antysemityzm znacznie się wzmógł w okresie wojny, że Polacy w swej większości są zadowoleni z nieszczęścia, które spotkało Żydów w miastach i miasteczkach Polski itp. Uważny czytelnik naszych materiałów znajdzie setki dokumentów świadczących o czymś wręcz przeciwnym.”

Pomoc nieśli nie tylko zwyczajni ludzie, ale także specjalnie do tego celu powołane organizacje, jak Rada Pomocy Żydom „Żegota” – jedyna europejska i wspierana przez państwo instytucja

powołana w celu ratowania Żydów podczas II wojny światowej.

W ramach obchodów tego święta w Ostrowi Mazowieckiej odbyła się uroczystość złożenia kwiatów przy pomnikach upamiętniających Jadwigę Długoborską i Lucynę Radziejowską – dwie polskie nauczycielki i członkinie Armii Krajowej, represjonowane oraz zamordowane za pomoc udzieloną Żydom podczas okupacji niemieckiej. Obie kobiety zostały upamiętnione w ramach prowadzonego przez Instytut Pileckiego projektu „Zawołani po imieniu”, poświęconego osobom polskiej narodowości zamordowanym za niesienie pomocy Żydom w czasie okupacji niemieckiej.

Jadwiga Długoborska była działaczką społeczną i charytatywną, która w rodzinnym pensjonacie w Ostrowi Mazowieckiej ukrywała Żydów: rodziny Ryczke, Rekant, Lewartowicz, Szumowicz oraz uciekiniera z Warszawy, Emila G. W nocy z 23 na 24 czerwca 1944 roku, wskutek donosu była służąca Marianny M. Długoborska została zaarrestowana przez gestapo pod zarzutem ukrywania Żydów i polskich oficerów AK. Była przesłuchiwana i torturowana przez kata Ostrowi, polskojęzycznego Niemca i gestapowca Antona Birkenfelda ps. „Cyk”. 29 czerwca została zamordowana strzałem w tył głowy razem z siedmioma innymi więźniami w lasach okalających Guty-Bujno.

Lucyna Radziejowska wraz ze swoją rodziną w 1941 roku udzieliła schronienia jeńcowi sowieckiemu Wołodii Kołtunowi. Następnie, latem 1943 roku ukryła dwójkę uciekinierów z Warszawy – zasymilowaną kobietę z jej 15-letnim synem. Żydzi zamieszkiwali w gospodarstwie Radziejowskiej jawnie, na fałszywych papierach, jednak wzbudzili podejrzenia sąsiadki Leokadii Szymaniak, polskojęzycznej Niemki. Na początku lipca zjawili się tam niemieccy żandarmi i zaarrestowali Radziejowską wraz z ukrywanymi. Kobieta trafiła do więzienia na Pawiaku, skąd w październiku przetransportowano ją do KL Auschwitz-Birkenau. Zarażona po raz drugi tyfusem zmarła w obozie 20 marca 1944 roku.

Jadwiga Długoborska (po lewej), Lucyna Radziejowska (po prawej)

Data

2022-03-25

publikacji:

Data

2022-08-05 08:45

wydruku:

Źródło:

<https://1943.pl/artykul/fotorelacja-polacy-ratujacy-zydow-odkrywamy-historie/>